

cultuur & media

klassiek & zo Peter van der Lint

Een mooie Zomer zomaar over het hoofd gezien

Ik moet hier even het boetekleed aantrekken. Veel mensen klagen tegenwoordig over ons. En met 'ons' bedoel ik dan dat rare slag van muzikercensentenfolk. Vooral bij het schrijven van operakritieken maken wij ons, volgens deze operaliefhebbers, schuldig aan een groot onrecht. Hele kolommen schrijven we bij een bespreking van een nieuwe productie vol over regisseur zussen-me-zo, over diens concept dit-en-me-dat en of dat alles al dan niet allemaal geslaagd is. Om vervolgens uit te komen bij één klein alineaatje waarin de prestaties van de zangers, zonder wie de opera natuurlijk onbestaanbaar is, worden afgegraffeld. Ik beken schuld. Deze week kwamen de zangers er in mijn bespreking van Rameau's 'Platée' bij De Nederlandse Opera bekaaid af. En ik probeer er nog wel zo op te letten, dat ik niet in die regieconcept-valkuil terechtkom. Maar dat lukte dus, ondanks goede bedoelingen, nu niet; regisseur Nigel Lowery en zijn onbegrijpelijke en onleuke keuzes namen het leeuwedeel in van het artikel. Ik probeer het hier goed te maken.

Want in die teleurstellende operascenering over de foelieijke moerasnimf Platée stonden maar liefst drie Nederlandse zangers in substantiële rollen. Dat komt nou ook weer niet al te vaak voor, en daarover wordt overigens eveneens vaak geklaagd, door dezelfde mensen die 'ons' de mantel uitvegen.

Martijn Cornet en Frans Fiselier verbleekten geenszins naast hun internationaal gelauwerde collega's. Cornet zong, verkleed als padvinder, een heerlijke Cithéron, goed gekarakteriseerd en met rondborstige stem. Fiselier zong een krachtige Momus, hier een fotograaf gestoken in een broek-met-hoog-water. Mooi dat dirigent René Jacobs met hen wilde samenwerken.

En dan was daar nog de onvolprezen sopraan Johannette Zomer. Ze speelde en zong in deze opera de rol van Clarine, vertrouweling van de bespottende Platée. Onherkenbaar zag ze er uit vanwege een pruik met lang zwart stijl haar. Maar de zalige Zomer-stem, die herkende je uit duizenden.

Zomer zong in 'Platée' de allermooiste aria die Rameau voor zijn opera bedacht. Aan het eind van de eerste akte als de jaloerse Juno stort-regenende onweders ontketent, zingt de najade Clarine zoets als: kom maar op met je plensregens, wij in het moeras houden daar juist van. 'Soleil, fuis de ces lieux' is een pareltje voor sopraan en obligate hobo en Zomer greep haar kans met schitterende overtuiging. Jammer wel dat ze van de regisseur niet in een moeras mocht wonen, maar natte sokken moest ophangen op een armetierig droogrekje. Oeps, daar gaan we weer. Geen regisseurs deze keer, dit stuk gaat over zangers. Zomer is deze lente nog vier keer als Clarine te bewonderen.

de aanwinst Henny de Lange

Lilith maakt zelfportretten als een vorm van therapie

Ze is haar eigen fotograaf en model. Henriëtte van Gasteren (Sevenum, 1964) maakt zelfportretten waarin ze allerlei types vrouwen verbeeldt. Op humoristische, ironische en soms ook shockerende en pijnlijk realistische manier speelt ze met het beeld van vrouwen.

Museum Van Bommel Van Dam in Venlo heeft vier zelfportretten aangekocht van deze fotografe, die als kunstenaarsnaam Lilith gebruikt. Op één van de foto's bungelt ze aan haar benen aan een balkonhek tussen de was die daaraan te drogen hangt. Op een andere foto speelt ze dat ze een *sidetable* is: ze staat voorover gebukt in de tuin met een theepot op haar rug. Ook presenteert ze zichzelf als een hapklaar banket, naakt uitgestrekt op een tafel, haar hoofd verstopt achter een gevilde varkenskop. Een beeld dat op een tentoonstelling in Mönchengladbach geschokte reacties oproep.

Ze maakt de foto's altijd in en rond haar eigen huis, met een zelfontspanner en afstandsbediening. Het zijn stuk voor stuk kleine toneelstukjes waarin ze – telkens anders gekleed en iedere keer weer in andere poses – als een caleidoscopisch model allerlei stereotiepe en archetypische beelden van vrouwen de revue laat passeren. Vaak met een knipoog en de nodige zelfspot, en af en toe

Sidetable (2010) van fotograaf en model Henriëtte van Gasteren.

ook pijnlijk confronterend. Ze doet alles zelf, bedenkt het idee, de uitvoering, de kleding en make-up. Dingen die ze persoonlijk heeft meegemaakt, zijn haar inspiratiebron, waaronder ook ingrijpende gebeurtenissen als een echtscheiding en een miskraam. Het maken van foto's is dan soms een vorm van verwerking. Van Gasteren is autodidact. Vijf jaar geleden ontdekte ze min of meer bij toeval de camera, toen ze foto's wilde maken bij de verhalen die ze schreef.

www.vanbommelvandam.nl
www.lilithlove.eu

Pianist Christiaan Kuyvenhoven, voormalig winnaar van het Lisztconcours, is een bedrijf begonnen. Is hij gestopt met spelen? Verre van. Op allerlei manieren probeert hij nu het contact tussen musicus en publiek te stimuleren.

'Musici moeten inspelen op moderne mens'

Christo Lelie

In 2005 won Christiaan Kuyvenhoven de derde prijs in het Utrechtse Lisztconcours. De toen 19-jarige pianist was de eerste Nederlander in 16 jaar die de finale van deze zware wedstrijd wist te bereiken. Afgelopen week was hij andermaal op het Lisztconcours te zien, nu niet als deelnemer achter de vleugel maar achter de microfoon als presentator.

Sinds hij in 2009 zijn productiebedrijf Certo Productions begon, bedenkt en produceert de nu 25-jarige Christiaan Kuyvenhoven innovatieve concertprogramma's met jonge musici, maakt en presenteert hij tv-documentaires en zet hij zich in om via sociale media jongeren te winnen voor klassieke muziek. Is Nederland een creatieve programmamaker rijker en een veelbelovende concertpianist armer? Tussen de kwartfinales van het concours legt Kuyvenhoven uit hoe het zit.

Kuyvenhoven: "Pianospelen is een heel ander onderdeel van mijn beroep geworden dan het eerst was. De opbouw van mijn productiebedrijf vraagt grote investeringen, maar ik zorg ervoor dat ik mijn pianotechniek niet verlies. In mijn puberteit zag ik een pianist als een genie, een apostel, die mijlener van zijn publiek afstaat. Toen ik aan concoursen ging meedoen was dat mijn ideaalbeeld. Nadat ik een prijs in het

Lisztconcours won, verwachtte ik dat daarmee een leven als concertpianist zou beginnen. Inderdaad heb ik daarna zo'n 150 concerten gegeven in binnen- en buitenland en met belangrijke orkesten mogen optreden. Bijzonder van het Lisztconcours is dat de winnaars niet alleen gedurende drie jaar concerten krijgen aangeboden, maar dat hen tevens geleerd wordt dat er veel meer is dan het leven achter die piano. Ik werd bijvoorbeeld gestimuleerd te gaan presenteren. Dat is uitgegroeid tot een wezen-

'Er zijn weinig concertvormen tussen recital en André Rieu in'

lijk onderdeel van mijn beroep."

Kuyvenhoven benadrukt hoe belangrijk het persoonlijke contact tussen musicus en luisteraar is: "Ik ontdekke dat muziek een taal is die over de hele wereld verstaan wordt, maar dat er ook heel wat andere mogelijkheden bestaan om te communiceren over dat wat in muziek besloten ligt. Een modern artiest zie ik als een centrale figuur die een grote groep mensen aan zich weet te binden. Dat kan behalve spelend op allerlei manieren: door middel van presentatie,

met visuele invulling als documentaire en film en via de sociale media zoals Facebook en Twitter."

Kuyvenhoven erkent dat niet alle concertvormen zich voor zo'n aanpak lenen. "In bijvoorbeeld de Amsterdamse serie Meesterpianisten zou dat niet passen. Aan die vorm moet je niets willen veranderen. Als je de beste pianisten van de wereld wilt horen die muziek maken om de muziek, moet je daar naartoe. Het probleem is dat dit het enige beeld is dat de mensen van het vak van concertpianist hebben. Er zijn zoveel meer mogelijkheden, maar er zijn nog zo weinig volwassen vormen die tussen de meesterserie en André Rieu in staan."

"Nee", zegt Kuyvenhoven, "ik wil niet de kant van Rieu op gaan, maar noem hem als voorbeeld van een extraverte manier van concerten, gericht op communicatie met het publiek. Het traditionele recital is introvert. Er zit veel tussenin, bijvoorbeeld het 'docuconcert', dat ik heb ontwikkeld met mijn compagnon, filmmaker Lucas van Woerkum. Daarin wordt het gespeelde repertoire verduidelijkt met documentairefragmenten en interviews."

Kuyvenhoven produceert concertprogramma's voor overwegend jonge musici en componisten, die hij op verschillende podia presenteert. "Momenteel zijn we met 'The Isle of the Dead' bezig, het symfonisch gedicht

Jacques Vriens-week!

Van 6 t/m 16 april bij de boekhandel

Eenmalige jubileumuitgaven voor slechts € 7,50 met gratis geheugenspel!

www.jacquesvriens.nl | www.unieboekspectrum.nl

